

ПОНЯТТЯ ПОРУШЕННЯ СУБ'ЄКТИВНОГО АВТОРСЬКОГО ПРАВА: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ

Олена Штефан,
провідний науковий співробітник НДІ
інтелектуальної власності НАПрН України,
доктор юридичних наук, доцент
ID ORCID: 0000-0002-6334-0040

В статті на доктринальному рівні досліджується проблема охорони суб'єктивного авторського права. Джерельна база, що аналізується у статті, дозволила виявити відсутність єдиного підходу до визначення порушення авторського права, критерії класифікації порушень та їх ознаки. В статті запропонований авторський підхід до вирішення окресленої проблеми.

Зокрема, запропоноване нижче визначення порушення авторських прав є винним, незаконним, караним діянням (дією чи бездіяльністю), яке завдає шкоди або порушує особисті немайнові та / або майнові права власників авторських прав, за які виникає юридична відповідальність.

Ключові слова: авторське право, порушення, класифікація порушень, ознаки порушень, порушення суб'єктивного авторського права

В Україні на державному рівні проголошено стратегічний курс на формування інтелектуально орієнтованої економіки, зокрема збільшення обсягів надання високотехнологічних послуг. Такий орієнтир підвищує роль авторського права, що забезпечує правову охорону результатів творчої діяльності. Разом із тим стрімкий розвиток інформаційних технологій у світі загострив існуючі та виявив нові проблеми охорони та захисту суб'єктивних авторських прав.

Ефективність системи правової охорони забезпечується системою захисту суб'єктивних прав. Захист авторських прав — сукупність певних заходів, спрямованих на поновлення або визнання авторських прав у разі їх порушення, оспорення чи невизнання. Захист авторських прав, а також охоронюваних законом інтересів здійснюється в передбаченому законом порядку із застосуванням відповідних форм, засобів і

способів захисту. Підстави для захисту прав закріплені статтею 15 ЦК України.

Різноманітні аспекти порушення авторського права були предметом дослідження таких відомих правознавців як: В. М. Гордон, В. О. Дозорцев, О. М. Мельник, О. Д. Святоцький, О. П. Сергеев, О. О. Підпригора, О. А. Підпригора, Р. Б. Шишка та інші.

Водночас право інтелектуальної власності як галузь права перебуває у стані формування, а авторське право, що є складовою інтелектуальної власності, — у стані реформування. Ці фактори обумовлюють необхідність на доктринальному рівні дослідження саме охорони суб'єктивного авторського права з метою створення теоретичної основи для розуміння доречності тих чи інших змін законодавчого регулювання авторсько-правових відносин.

У цивілістичній доктрині існують різні підходи до визначення терміну «по-

рушення прав». Зокрема, Р. О. Стефанчук вважає, що під порушенням права слід розуміти такий стан суб'єктивного права, за якого воно зазнало протиправного впливу з боку правопорушника, унаслідок чого суб'єктивне право уповноваженої особи зменшилося або зникло як таке. Порушення права пов'язане з позбавленням його носія можливості здійснити, реалізувати своє право повністю або частково [1]. Наведене визначення викликає низку зауважень, оскільки у сфері порушення авторського права може використовуватися лише з певними застереженнями:

по-перше, застосування словосполучення «уповноважена особа» є більш характерним для сфери публічного, а не приватного права, яким зазвичай визначається особа, наділена владними повноваженнями; для приватного права більш уживаним є термін «правоволоділець»;

по-друге, право унаслідок його порушення не може «зменшитись або зникнути як таке», навіть у своєму суб'єктивному значенні. Порушення права не може позбавити його носія «можливості здійснити, реалізувати своє право повністю або частково». Із твердженням автора можна було б погодитися, якби в роботі було здійснено застереження, що суб'єктивне право виникає та існує відносно певного об'єкта, а відтак і протиправний вплив стосується в першу чергу об'єкта, і як наслідок — порушуються права; «зникнення» права відбувається тоді, коли фізично перестає існувати об'єкт права, наприклад, знищення твору. У разі знищення майна у власника залишається право на відшкодування збитків, завданих таким знищенням, включаючи й упущену вигоду.

по-третє, не всі порушення авторського права позбавляють його носія можливості здійснити, реалізувати своє право повністю або частково. Такі наслідки, наприклад, можливі лише у випадку, якщо твір (оригінал) незаконно вибуває з володіння суб'єкта авторського права. Однак, слід зазначити,

що подібне розуміння «порушення права» як неможливість його реалізації можна зустріти й у польській теорії цивільного права [2].

Водночас, не можна стверджувати, що порушення авторського права суттєво відрізняється від будь-якого іншого порушення цивільних прав. Слід вказати, що й угорські дослідники не вбачають відмінності в порушенні цивільних прав (права власності) і в порушенні авторських прав, розглядаючи останні як складову цивільних прав (у цьому випадку йдеться не про речові права) [3, 27].

В українській доктрині права інтелектуальної власності також можна зустріти подібне розуміння терміну. Зокрема, визначення «порушення прав» щодо сфери інтелектуальної власності, яке наводить І. Ф. Коваль, наближене до класичного — дія (бездіяльність), що посягає на особисті немайнові і/або майнові права суб'єктів права інтелектуальної власності [4, 27].

Однак у теорії права загальновищаним є визначення порушення права як винного, протиправного, що завдає шкоду суспільству, діяння праводієдатної особи або осіб, що тягне за собою юридичну відповідальність [5, 700]. Із цим визначенням «порушення права» важко не погодитися, адже воно увібрало в себе всі характерні ознаки правопорушення:

по-перше, зовнішнім проявом будь-якого порушення права є певна поведінка особи у формі дії або бездіяльності, у якій проявляється її волевиявлення;

по-друге, порушенням права буде визнаватися лише та дія або бездіяльність, яка порушує норми закону. Протиправність — це не просто порушення закону, а посягання на ті життєві умови, які породжені законом, невиконання юридичних обов'язків або зловживання правом [6, 111];

по-третє, однією з обов'язкових ознак правопорушення є наявність вини у формі умислу або необережності (самонадійності або недбальства), у

якій відображається ставлення особи до своєї поведінки і до її наслідків;

по-четверте, суб'єктом, який може відповідати за наслідки своєї протиправної поведінки є деліктоздатна особа;

по-п'яте, характерною ознакою правопорушення є наявність шкоди або створення умов, за яких така шкода може бути завдана, а також прямий причинно-наслідковий зв'язок між протиправним діянням і завданням шкоди. До того ж у правовій доктрині наголошується, що шкода повинна розглядатися у двох аспектах — юридичному і фактичному. Юридична сторона завдання шкоди полягає в тому, що порушуються суб'єктивні права учасників правовідносин або ж створюються такі умови, що заважають реалізації суб'єктами права покладених на них юридичних обов'язків. Фактична сторона правопорушення полягає у завданні учаснику правовідносин матеріальної або моральної шкоди [5, 702].

Отож з огляду на загальновизнане у правовій доктрині визначення «порушення права» та враховуючи його характерні ознаки, шляхом незначної його модифікації, можна запропонувати таке визначення порушення авторського права — це винне, протиправне, каране діяння (дія чи бездіяльність), що завдає шкоди або посягає на особисті немайнові і/або майнові права суб'єктів авторського права, за вчинення якого настає юридична відповідальність.

Підставою захисту прав цивільне законодавство називає також «невизнання прав». У цивілістичній доктрині можна зустріти кілька підходів до його визначення. Зокрема, Р. О. Стефанчук під невизнанням прав розуміє дії учасника цивільних правовідносин, який несе юридичний обов'язок перед уповноваженою особою, що спрямовані на заперечення в цілому або в певній частині суб'єктивного права іншого учасника цивільних правовідносин, унаслідок якого уповноважена особа позбавлена можливості реалізувати своє право. Такий несприятливий наслідок може бути як за

абсолютних, так і за відносних цивільних правовідносин [1]. Це визначення має певні вади, за яких воно не може бути визнане загальним для цивільних правовідносин:

по-перше, оскільки автор разом з «уповноваженою особою» вводить у визначення такого суб'єкта як «інший учасник правовідносин», з контексту не зрозуміло чи то одна й та ж сама особа, чи ні;

по-друге, виникає сумнів щодо потреби робити у визначенні уточнення про вид правовідносин, оскільки це жодним чином не впливає на наявність чи відсутність несприятливих наслідків невизнання права.

Дещо інше визначення «невизнання права» було запропоноване І. Ф. Коваль: пасивне заперечення з боку іншої особи щодо приналежності суб'єкту інтелектуальної власності права на об'єкт інтелектуальної власності, таке, що створює невизначеність у його правах, правовому становищі, у відносинах з іншими особами [4, 28]. Наведене визначення в більшій мірі наближене до загальновизнаного в цивілістичній науці тлумачення терміну «невизнання прав». Зокрема, невизнання цивільного права полягає в пасивному запереченні наявності у особи суб'єктивного цивільного права, яке безпосередньо не завдає шкоди суб'єктивному праву, проте створює непевність у правовому статусі носія суб'єктивного права. Водночас тут відсутнє звернення інших осіб до юрисдикційних органів про відсутність у особи цивільного права [7, 36]. Якщо поєднати ці два вищевказані визначення, то можна запропонувати таке визначення невизнання авторського права: пасивне заперечення наявності у особи авторського права на твір, яке безпосередньо не завдає шкоди суб'єктивному праву суб'єкта авторського права, проте створює непевність у правовому статусі носія цього права в тому числі й у його відносинах з третіми особами щодо використання об'єкта авторського права.

АВТОРСЬКЕ ПРАВО ТА СУМІЖНІ ПРАВА

Третьою підставою для захисту цивільних прав законодавець називає «оспорення права», цей термін дослідники також по-різному тлумачать. Зокрема, Р. О. Стефанчук під оспорюванням права розуміє стан цивільних правовідносин, за яким між учасниками існує спір з приводу наявності чи відсутності суб'єктивного права у сторін, а також належності такого права певній особі. Оспорене право ще не порушено, проте виникає невизначеність у праві, зумовлена поведінкою другої сторони стосовно уповноваженого [1]. Подібне до наведеного визначення терміну «оспорювання права», з деякими модифікаціями, пропонує й І. Ф. Коваль — активне (виражене у зверненні до юрисдикційних органів) заперечення з боку іншої особи щодо приналежності особи права на об'єкт інтелектуальної власності, що створюють невизначеність у його правах, правовому становищі, відносинах з іншими особами [4, 28].

Слід зазначити, що ці два визначення ґрунтуються на загальноновизнаному в цивілістичній доктрині визначенні терміну «оспорювання права», відповідно до якого під оспорюванням права розуміється відображення такого стану правовідношення, коли суб'єктивне цивільне право заперечується у юрисдикційному органі. Якщо таким органом є суд, то носій оспорюваного права може вимагати його визнання за допомогою звернення із зустрічним позовом тощо [7, 36]. Таким чином можна погодитися із І. Ф. Коваль і запропонувати таке: оспорювання авторських прав — активне (виражене у зверненні до юрисдикційних органів) заперечення з боку особи щодо приналежності іншій особі права на твір, що пов'язано з невизначеністю правового статусу суб'єкта авторського права.

Як зазначалося, захист прав спрямовується на відновлення порушеного права, припинення правопорушення чи запобігання вчиненню правопорушення та застосування заходів відповідальності до правопорушника. Саме в цьому поля-

гає його суть. Тому розглядати невизнання права як підставу для його захисту вбачається некоректним. Цей висновок ґрунтується на тому, що невизнання права — це пасивне заперечення наявності у особи авторського права на твір, яке безпосередньо не завдає шкоди суб'єктивному праву суб'єкта авторського права. Тому виникає питання: що буде предметом захисту при невизнанні права як підстави захисту? Наприклад, будь-яка особа в силу своїх переконань та уявлення щодо творів образотворчого мистецтва не визнає авторського права Малевича на «Чорний квадрат», і все — більше нічого вона не робить. Подібне невизнання права не порушує нічиїх прав та жодним чином на них не посягає. Інша справа, коли невизнання права спонукає особу до певної поведінки (дії або бездіяльності), яка призводить до порушення права або його оспорення. Звертає на себе увагу і той факт, що жоден зі способів захисту цивільних прав, передбачений ч. 2 статті 16 ЦК України та Законом України «Про охорону авторського права і суміжних прав», не може бути застосований у разі захисту невизнання права. Таким чином можна дійти висновку, що невизнання права як пасивне заперечення наявності у будь-якого суб'єкта будь-яких прав не може бути підставою для захисту цих прав. З огляду на викладене слід виключити зі статті 15 ЦК України таку підставу для захисту цивільних прав як невизнання права.

Будь-яке порушення права, у тому числі й у сфері авторських правовідносин, має свої специфічні ознаки, що традиційно називаються складом правопорушення, завдяки яким здійснюється кваліфікація правопорушення. Найбільшого розвитку теорія кваліфікації отримала у кримінальному праві.

Кваліфікація правопорушення має два аспекти: 1) процес встановлення ознак того чи іншого правопорушення, згідно з нормою закону, у діях особи; 2) результат цієї діяльності як офіційне визнання і закріплення у відповідному

юридичному акті виявленої відповідності ознак здійсненого діяння правовій нормі [8, 5].

Законодавець у статті 50 Закону України «Про авторське право і суміжні права» закріпив виключний перелік порушень авторського права, які дають підставу для судового захисту. Аналіз нормативно закріпленого переліку правопорушень дає змогу зробити висновок, що законодавець поєднав у ньому як норму загального характеру, що міститься у п. «а» вказаної статті, так і норми, що передбачають конкретні види порушень авторського права. Такий підхід є виправданий з огляду на розвиток сучасних технологій, які в майбутньому можуть бути використані як інструментарій для вчинення відповідних порушень реалізації авторського права.

Зрозумілим є й виділення двох можливих видів правопорушень у сфері авторських праводносин, які нині набули визначених у законодавстві ознак і широко зустрічаються на практиці.

Згідно з правовою доктриною та законодавчою практикою авторське право втілюється у двох групах прав, у основі поділу яких закладено інтереси, що опосередковуються цими видами прав: 1) майнові права; 2) особисті немайнові права.

Перелік майнових прав суб'єктів авторського права на твори науки, літератури і мистецтва в загальному вигляді закріплені у статті 440 ЦК України, більш деталізовано — у статті 15 Закону України «Про авторське право і суміжні права». Майнові права в законодавстві визначені як виключні, пов'язуються з правом на використання об'єкта авторського права і включають: виключне право на використання твору; виключне право на дозвіл або заборону використання твору іншими особами.

У доктрині права інтелектуальної власності існує точка зору, відповідно до якої використання творів класифікують залежно від підстав на договірні та позадоговірні [9, 362–375; 10]. Такий доктринальний підхід ґрунтується на положен-

нях ч. 1 статті 15 Закону України «Про авторське право і суміжні права», відповідно до яких, майнові права автора (чи іншої особи, яка має авторське право) можуть бути передані (відчужені) іншій особі за авторським договором, після чого ця особа стає суб'єктом авторського права. За договором автор (чи інша особа, яка має авторське право) може надати дозвіл на вчинення дій, які наведені у ч. 3 статті 15 Закону України «Про авторське право і суміжні права», що не є вичерпними. ЦК України у статті 441 також містить перелік дій, які законодавець відносить до використання твору, що також не є вичерпним, а саме: опублікування (випуск у світ); відтворення будь-яким способом та в будь-якій формі; переклад; переробка, адаптація, аранжування та інші подібні зміни; включення складовою частиною до збірників, баз даних, антологій, енциклопедій тощо; публічне виконання; продаж, передання в найм (оренду) тощо; імпорт його примірників, примірників його перекладів, переробок тощо.

Слід зазначити, що деякі способи використання творів, зазначені в ЦК України, співпадають із тими, що закріплені в Законі України «Про авторське право і суміжні права», а деякі ні.

Позадоговірне правомірне використання творів у міжнародній і національній законодавчій практиці пов'язується з обмеженням виключних авторських прав. Зокрема, згідно з п. 2 статті 9 Бернської конвенції про охорону літературних і художніх творів законодавство будь-якої країни може дозволити вільне відтворення літературних і художніх творів, якщо таке відтворення має відношення лише до визначених особливих випадків; не завдає збитків нормальному використанню твору; не зачіпає необґрунтовано законні інтереси автора. Угода TRIPS (ст. 13) поширила зазначені принципи на всі майнові права інтелектуальної власності на твори. Принципи, закріплені Бернською конвенцією щодо обмежень і винятків майнових прав авторів творів, знайшли

АВТОРСЬКЕ ПРАВО ТА СУМІЖНІ ПРАВА

своє закріплення й у п. 1 статті 10 Договору ВОІВ про авторське право. При визначенні обмежень майнових прав авторів творів у Законі України «Про авторське право і суміжні права» законодавець виходив з принципів, встановлених у вказаних міжнародних актах. При цьому принципи обмеження майнових прав автора твору повинні виконуватися тільки в сукупності та послідовно [11, 157].

Закон України «Про авторське право і суміжні права» встановлює виключний перелік такого використання: бібліотеками та архівами примірників твору репрографічним способом (ст. 22); для навчання (ст. 23); копіювання, модифікація і декомпіляції комп'ютерних програм (ст. 24); в особистих цілях або для кола сім'ї (ст. 25). Вільне використання допускається лише до правомірно оприлюднених творів.

Під неправомірним використанням твору зазвичай розуміють будь-яке використання об'єкта авторського права як у межах договору, так і поза договором, що порушує майнові права та особисті немайнові права суб'єктів авторського права.

Договірні порушення авторського права являють собою дію або бездіяльність осіб, які є стороною у авторському договорі, що полягає в невиконанні або неналежному виконанні зобов'язань по договору [4, 66]. Невиконання або неналежне виконання договору сторонами є його порушенням.

Щодо кожного договору в законодавстві містяться умови, невиконання яких тягне за собою визнання договору недійсним або нікчемним. Зокрема, порушенням авторського договору буде, наприклад, невіплата авторської винагороди; порушенням договору про передачу права на використання твору — недодержання умов щодо строку його дії, території, або перевищення тиражу твору, передбаченого договором. Порушенням договору про передачу (відчуження) майнових авторських прав буде видання перекладу твору без

попередньої згоди автора на здійснення такої переробки твору.

Позадовірне порушення майнових авторських прав полягає в неправомірному використанні твору без згоди суб'єкта авторського права. Характер таких неправомірних дій визначається сутністю того чи іншого об'єкта авторського права, що впливає на можливі варіанти його використання [4, 67].

На сьогодні найбільш поширеними є позадовірні правопорушення авторського права (деліктні), пов'язані з незаконним використанням творів. До таких порушень, зокрема, відносяться: розміщення без отримання відповідного дозволу від автора (або авторів) чи інших правовласників творів на інтернет-сайтах для вільного (платного чи безплатного) доступу, оприлюднення творів у кафе, барах, ресторанах за плату чи без такої (без сплати закладом роялті), завантаження твору або його частини в пам'ять мобільного телефону за плату або без такої тощо.

Об'єктом посягання є не лише майнові авторські права, а й особисті немайнові, які на відміну від останніх не мають економічного змісту, виникають з факту створення твору, діють безстроково, безпосередньо пов'язані з особистістю автора, є невідчужувані, не можуть бути предметом цивільно-правових угод, зберігаються за автором у разі втрати ним майнових авторських прав [12, 134–138].

На міжнародному рівні право на недоторканість і цілісність твору, разом з правом авторства, визнається Бернською конвенцією про охорону літературних і художніх творів, яка встановлює таке: «Незалежно від майнових прав автора і навіть після уступки цих прав він має право вимагати визнання свого авторства на твір і протидіяти будь-якому перекрученню, спотворенню або іншим змінам цього твору, а також будь-якому іншому посягання на твір, яке здатне завдати шкоду честі і репутації автора» (ст. 6bis). Теж саме передбачається й у статті 11 Вашингтонської панамериканської конвенції (1946 р.), згідно з

якою право на недоторканість твору пов'язується з правом авторства на твір у такому формулюванні, в основу якого покладено норми Бернської конвенції про охорону літературних і художніх творів: а саме «...протидіяти будь-якій зміні або використанню твору, яке здатне завдати шкоду репутації автора».

Право на недоторканість твору стосується також технічних умов комерційного використання твору незалежно від методів їх використання: видання, публічне виконання, звукозапис, передача по радіо тощо. Саме тому видавці, постановники спектаклів, продюсери та інші особи, які використовують твір, зобов'язані не порушувати особисті немайнові права автора на твір. Зобов'язок додержуватися права на недоторканість твору розповсюджується на всіх осіб, які набули майнових прав на твір на підставі договору, а також які діють у межах обмежень, що встановлені у законодавстві про авторське

право. Аналогічний зобов'язок покладається на власника матеріального носія, що містить оригінальний твір (твір мистецтва, рукописи, музичні партитури тощо).

Важливість і одночасно складність встановлення факту порушення авторських прав пояснюється, по-перше, досить великою кількістю видів порушень авторських прав і, по-друге, наявністю проміжних фактів, що підлягають доведенню.

Аналіз законодавства та судової практики дає підстави дійти висновку, що зазвичай немайнові авторські права порушуються одночасно з майновими, є похідним від порушення майнових авторських прав, пов'язаних із використанням твору. Тому, зазвичай, порушення авторських прав має комплексний характер. ●

Список використаних джерел / List of references

1. Стефанчук Р. О. *Цивільне право України : навчальний посібник*. Київ : Прецедент, 2005. URL: http://ebk.net.ua/Book/law/stefanchuk_tsivpu/part3/302.htm (дата доступу: 20.10.2020 р.).
2. Katarzyna Czerwińska-Koral. *Ochrona prawa własności, czyli roszczenia przysługujące właścicielowi na podstawie przepisów kodeksu cywilnego // Roczniki administracji i prawa*. 2014 S. 247-269. URL: [file:///C:/Users/Admin/Downloads/Czerwi%20ska-Koral%20Katarzyna%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Admin/Downloads/Czerwi%20ska-Koral%20Katarzyna%20(1).pdf) (дата доступу: 20.10.2020 р.).
3. Bagoly Andrea. *A szerző jogai és azok megsértése esetén igényelhető polgári jogi eszközök, különös tekintettel a kártérítésre*. Budapest: Pázmány Péter Katolikus Egyetem, 2009. 58 s.
4. Коваль И. С. *Защита прав интеллектуальной собственности : учеб. пособ. ; под общ. ред. Е. П. Орлюк*. Киев : Лазурит-Полиграф, 2010. 300 с.
5. Марченко Н. М. *Проблемы теории государства и права*. Учебник. Москва : Проспект, 2001. 760 с.
6. Хачатуров Р. Л., Ягутян Р. Г. *Юридическая ответственность*. Тольятти : Изд-во МАБиБД, 1995. 320 с.
7. *Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України : у 2 т. / за відповід. ред. О. В. Дзери (кер. авт. кол.), Н. С. Кузнецової, В. В. Луць*. Київ : Юрінком Інтер, 2005. Т. I. 832 с.
8. Кудрявцев В. Н. *Общая теория квалификации преступлений*. 2-е изд., перераб. и доп. Москва : Юристъ, 2004. 304 с.
9. Мерзликина Р. А. *Право интеллектуальной собственности : учебник*. Москва : Финансы и статистика; Ставрополь : Сервис-школа, 2008. 528 с.

10. Онищенко Ганна. До питання про співвідношення поняття «деліктного зобов'язання» та «деліктної відповідальності» у теорії цивільного права. *Юридичний журнал*. 2005. № 10. від 19 грудня 2005 року. URL: <http://www.justinian.com.ua/article.php?id=1964> (дата доступу: 20.10.2020 р.).
  11. *Право інтелектуальної власності : науково-практичний коментар до Цивільного кодексу України / за заг. ред. М. В. Паладія, Н. М. Мироненко, В. О. Жарова. Київ : Парламентське вид-во, 2006. 432 с.*
  12. *Липцик Д. Авторское право и смежные права / пер. с фр. ; предисловие М. Федотова. Москва : Ладомир ; Издательство ЮНЕСКО, 2002. 789 с.*
1. *Stefanchuk P. O. Tsyvilne pravo Ukrainy : navchalnyi posibnyk. Kyiv : Pretsedent, 2005. URL: http://ebk.net.ua/Book/law/stefanchuk_tsiyvu/part3/302.htm (data dostupu: 20.10.2020 r.)*
  2. *Katarzyna Czerwińska-Koral. Ochrona prawa własności, czyli roszczenia przysługujące właścicielowi na podstawie przepisów kodeksu cywilnego // Roczniki administracji i prawa. 2014 S. 247-269. URL: file:///C:/Users/Admin/Downloads/Czerwi%20ska-Koral%20Katarzyna%20(1).pdf/ (data dostupu: 20.10.2020 r.)*
  3. *Bagoly Andrea. A szerző jogai és azok megsértése esetén igényelhető polgári jogi eszközök, különös tekintettel a kártérítésre. Budapest: Pázmány Péter Katolikus Egyetem, 2009. 58 s.*
  4. *Koval Y. S. Zashchyta prav yntellektualnoi sobstvennosti : ucheb. posob. ; pod obshch. red. E. P. Orliuk. Kyev : Lazuryt-Polyhraf, 2010. 300 s.*
  5. *Marchenko N. M. Problemy teoryy hosudarstva y prava. Uchebnyk. Moskva : Prospekt, 2001. 760 s.*
  6. *Khachaturov R. L., Yahutian R. H. Yurydycheskaia otvetstvennost. Toliatty : Yzdvo MAByBD, 1995. 320 s.*
  7. *Naukovo-praktychnyi komentar Tsyvilnoho kodeksu Ukrainy : u 2 t. / za vidpovid. red. O. V. Dzery (ker. avt. kol.), N. S. Kuznetsovoi, V. V. Luts. Kyiv : Yurinkom Inter, 2005. T. I. 832 s.*
  8. *Kudriavtsev V. N. Obshchaia teoriya kvalyfykatsyy prestuplenyi. 2-e yzd., pererab. y dop. Moskva : Yurystъ, 2004. 304 s.*
  9. *Merzlykyna R. A. Pravo yntellektualnoi sobstvennosti : uchebnyk. Moskva : Fynansy y statystyka; Stavropol : Servys-shkola, 2008. 528 s.*
  10. *Onyshchenko Hanna. Do pytannia pro spivvidnoshennia poniattia «deliktneho zoboviazannia» ta «deliktnoi vidpovidalnosti» u teorii tsyvilnoho prava. Yurydychnyi zhurnal. 2005. № 10. vid 19 hrudnia 2005 roku. URL: http://www.justinian.com.ua/article.php?id=1964 (data dostupu: 20.10.2020 r.)*
  11. *Pravo intelektualnoi vlasnosti : naukovo-praktychnyi komentar do Tsyvilnoho kodeksu Ukrainy / za zah. red. M. V. Paladiia, N. M. Myronenko, V. O. Zharova. Kyiv : Parlamentske vyd-vo, 2006. 432 s.*
  12. *Lyptsyk D. Avtorskoe pravo y smezhnye prava / per. s fr. ; predyslovye M. Fedotova. Moskva : Ladomyr ; Yzdatelstvo YuNESKO, 2002. 789 s.*

Надійшла до редакції 13.11.2020 року

Штефан Е. Понятие нарушения субъективного авторского права: теоретический аспект. В статье с позиций доктрины авторского права исследуется проблема охраны субъективного авторского права. Анализ теоретических разработок, законодательства и правоприменительной практики позволил выявить отсутствие единого подхода к определению правонарушения авторского права, критериев классификации правонарушений и их признаков.

Ключевые слова: авторское право, правонарушение, классификация правонарушений, признаки правонарушений, нарушение субъективного авторского права.

Shtefan O. The concept infringement of subjective copyright: a theoretical aspect. The article examines the problem of protection of subjective copyright at the doctrinal level. The source base analyzed in the article revealed the lack of a unified approach to the definition of copyright infringement, the criteria for classifying infringements and their characteristics. The author's approach to the solution of the outlined problem is offered in the article.

In particular, the proposed following definition of copyright infringement is a culpable, unlawful, punishable act (action or omission) that harms or infringes on the personal non-property and / or property rights of the copyright holders for which the legal liability arises. The basis of protection of rights is called by civil law "non-recognition of rights". Summarizing the existing definitions of this term in the doctrine, the author proposes to understand the non-recognition of rights as a passive denial of a person's copyright to a work, which does not directly harm the subjective right of the copyright subject, but creates uncertainty in the legal status of the holder, including in its relations with third parties regarding the use of the object of copyright.

In the article, the author, based on the analysis of case law, examines the misuse of the work, as any use of copyright both within the contract and outside the contract, which violates the property rights and personal non-property rights of copyright subjects. The most common are non-contractual copyright infringements related to the illegal use of works. Such violations include, in particular: posting works on the Internet sites for free (paid or free) access without the permission of the relevant subject, presentation of works in cafes, bars, restaurants for a fee or without them (without royalty payment), work or part of it in the memory of a mobile phone for a fee or without such, etc. The article concludes that, as a rule, intangible copyrights are infringed at the same time as property rights, is a derivative of infringement of property copyrights related to the use of the work. Therefore, copyright infringement is complex. The article concludes that copyright infringement is complex.

Key words: copyright, infringement, classification of infringements, signs of infringement, infringement of subjective copyright.